COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 5 mei 1982

betreffende in Sicilië in de wijnsector en in de sector groenten en fruit toegekende steun

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(82/401/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 337/79 van de Raad van 5 februari 1979 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 443/80 (2), en met name op artikel 59,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 1035/72 van de Raad van 18 mei 1972 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit (3), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1116/81 (4), en met name op artikel 31,

Na alle belanghebbenden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 93, lid 2, eerste alinea, van het Verdrag te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken, en gezien deze opmerkingen,

I

Overwegende dat de Italiaanse Regering bij schrijven van 7 maart 1981 overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag aan de Commissie kennis heeft gegeven van het wetsontwerp van het gewest Sicilië houdende steunmaatregelen voor de wijnsector, voor citrusvruchten, groenten en fruit en tafelolijven, dat door de afgevaardigden van het Gewestelijk Parlement van Sicilië is ingediend ;

Overwegende dat de Italiaanse Regering vervolgens op 8 april 1981 kennis heeft gegeven van de door het Gewestelijk Parlement goedgekeurde definitieve tekst van het wetsontwerp ; dat de Italiaanse Regering op 29 mei 1981 de Commissie een aantal inlichtingen heeft verstrekt die door de diensten van de Commissie waren gevraagd ;

Overwegende dat het betrokken ontwerp reeds was omgezet in Gewestelijke Wet nr. 16/81 van 2 maart 1981 ;

Overwegende dat in artikel 1 van Wet nr. 16/81 is bepaald dat voor het wijnoogstjaar 1980 een subsidie wordt toegekend van 1 000 lire per kwintaal aan de coöperaties geleverde druiven ;

Overwegende dat in artikel 13 van Wet nr. 16/81 is bepaald dat voor het wijnoogstjaar 1981 een bedrag van 3 miljard lire aan het Regionaal Instituut voor wijnbouw en wijn mag worden verstrekt om het ophalen van de druiven door de coöperatieve wijnkelders te bevorderen ;

Overwegende dat in artikel 2 van Wet nr. 16/81 is bepaald dat, voor de doelstellingen van artikel 25 van Gewestelijke Wet nr. 36/76, het bedrijfskapitaal van het IRCAC (Regionaal Instituut voor kredietverlening aan coöperaties) met 5 miljard lire wordt verhoogd voor het begrotingsjaar 1981 ; dat de in genoemd artikel 25 vervatte maatregelen onder meer betrekking hebben op de toekenning van goedkope leningen op middellange termijn aan „consorzi" van de tweede en de derde graad die door coöperatieve wijnkelders zijn opgericht voor activiteiten die betrekking hebben op de distillatie van wijn, de verwerking van de bijprodukten van de wijnbereiding, de produktie en de botteling van tafelwijn of v.q.p.r.d., en de toekenning van beheerskredieten ;

Overwegende dat, met name ter uitvoering van artikel 19 van Gewestelijke Wet nr. 14/69, in artikel 7 van Wet nr. 16/81 is bepaald dat aan producentenverenigingen, coöperaties en overkoepelende coöperaties en aan producentenverenigingen die citrusvruchten, groenten en fruit verkopen, voor het verkoopseizoen 1980/1981 subsidies kunnen worden toegekend tot 90 % van de uitgaven voor bewaring, behandeling, afzet en verkoop van citrusvruchten, groenten en fruit ;

(1) PB nr. L 54 van 5. 3. 1979, blz. 1.
(2) PB nr. L 57 van 29. 2. 1980, blz. 1.
(3) PB nr. L 118 van 20. 5. 1972, blz. 1.
(4) PB nr. L 118 van 30. 4. 1981, blz. 1.

Overwegende dat, krachtens artikel 59 van Verordening (EEG) nr. 337/79 en artikel 31 van Verordening (EEG) nr. 1035/72 deze steunmaatregelen onder de artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag vallen;

Overwegende dat de Commissie na een eerste onderzoek van Wet nr. 16/81 heeft geconstateerd dat de in artikel 1 bedoelde subsidie van 1 000 lire per kwintaal en de in artikel 13 bedoelde steun voor het ophalen van de druiven inbreuken vormden op de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt; dat deze steunmaatregelen derhalve niet kunnen worden gebaseerd op de bepalingen van artikel 92, lid 3, van het Verdrag en dus als onverenigbaar daarmee dienen te worden beschouwd;

Overwegende dat de Commissie eveneens heeft geconstateerd dat de in artikel 2 van Wet nr. 16/81 vervatte maatregelen voor de herfinanciering van artikel 25 van Wet nr. 36/76, bestaande uit de toekenning van goedkope leningen op middellange termijn aan door coöperatieve wijnkelders gevormde „consorzi" van de tweede en de derde graad voor het distilleren van wijn, de verwerking van bijprodukten van de wijnbereiding, de produktie en botteling van tafelwijn en v.q.p.r.d., een inbreuk vormden op de bepalingen betreffende de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt; dat de overige steunmaatregelen ten behoeve van de „consorzi", met uitzondering van de steunmaatregelen in de vorm van beheerskredieten, niet leidden tot een duurzame verbetering en dus niet in aanmerking konden komen voor toepassing van een van de in artikel 92, lid 3, van het Verdrag genoemde afwijkingsbepalingen;

Overwegende dat de Commissie bovendien aan de Italiaanse Regering heeft medegedeeld dat de Commissie in verband met artikel 7 van Wet nr. 16/81 van mening was dat, indien deze maatregel gecumuleerd wordt met de op communautair niveau vastgestelde maatregelen, met name ten behoeve van de telersverenigingen voor groenten en fruit, er sprake zou zijn van een inbreuk op het bepaalde in Verordening (EEG) nr. 1035/72; dat, indien deze maatregel niet strijdig zou zijn met het bepaalde in de gemeenschappelijke marktordening voor groenten en fruit, er sprake zou zijn van steun voor de bedrijfsvoering van de coöperaties en „consorzi" daarvan die geen enkel element bevat dat leidt tot verbetering van de structuur van deze sector; dat de steun dus niet in aanmerking kon komen voor een van de in artikel 92, lid 3, van het Verdrag vastgestelde afwijkingsbepalingen;

Overwegende dat op grond van de voorgaande overwegingen de Commissie de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag heeft ingeleid ten aanzien van de voornoemde maatregelen, met uitzondering van de beheerskredieten, en dat zij de Italiaanse Regering heeft aangemaand haar opmerkingen mede te delen;

Overwegende dat de Commissie de overige Lid-Staten en alle andere belanghebbenden dan de Lid-Staten heeft aangemaand hun opmerkingen mede te delen;

II

Overwegende dat de Italiaanse Regering in haar antwoord op de brief waarbij de Commissie haar had aangemaand om haar opmerkingen te maken heeft aangevoerd dat:

— de in artikel 1 van Wet nr. 16/81 bedoelde subsidie van 1 000 lire per kwintaal alleen gold voor 1980 en dat het Gewest in het vervolg zijn acties zou toespitsen op de verbetering van de structuur ten einde produktieoverschotten te voorkomen,

— de in artikel 13 bedoelde steun moest dienen om de werking van het Regionaal Instituut voor kredietverlening aan coöperaties te verzekeren en niet werd gebruikt om het ophalen van de druiven door de coöperatieve wijnkelders te bevorderen,

— de in artikel 2 bedoelde maatregelen werden ingegeven door de noodzaak de coöperaties te helpen in hun aanloopperiode en dat deze steun niet direct betrekking had op de distillatie van wijn, waarvoor de communautaire voorschriften van toepassing blijven,

— de in artikel 7 bedoelde maatregel diende om de schulden aan te zuiveren die waren ontstaan door investeringen van pas opgerichte telersverenigingen om de produktiestructuur te verbeteren;

Overwegende dat de vertegenwoordigers van de Franse wijnbouwers en wijnproducenten hun opmerkingen hebben medegedeeld; dat allen hebben verklaard dat ze zich verenigen met het door de Commissie ingenomen standpunt;

III

Overwegende dat de in artikel 1 van Wet nr. 16/81 vastgestelde subsidie van 1 000 lire per kwintaal aan de coöperaties geleverde druiven, de in artikel 13 van die wet vastgestelde steun voor het ophalen van de druiven door de coöperaties, de in artikel 2 van voornoemde wet vastgestelde goedkope leningen op middellange termijn voor de distillatie van wijn, de verwerking van bijprodukten van de wijnbereiding, de produktie en de botteling van tafelwijnen en v.q.p.r.d., van rechtstreekse invloed zijn op de prijzen van de wijnen en de bijprodukten van de wijnbereiding dank zij de lagere kosten voor de basisprodukten en de lagere verwerkings- en verpakkingskosten;

Overwegende dat, aangezien deze maatregelen gelden naast de in de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt vastgestelde subsidieregeling, zij daardoor een inbreuk op de bepalingen van deze marktordening vormen;

Overwegende dat met name krachtens het bepaalde in artikel 24, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 804/68 van de Raad van 27 juni 1968 houdende een gemeenschappelijke ordening in de sector melk en zuivelprodukten „steun waarvan het bedrag wordt vastgesteld in verhouding tot de prijs of de hoeveelheid van de produkten die onder de toepassing van deze verordening vallen" verboden is; dat de Commissie van oordeel is dat vorengenoemd artikel 24, lid 1, eens te

meer een bevestiging is van de beperkingen in de bevoegdheid van de Lid-Staten om rechtstreeks tussenbeide te komen ten aanzien van het functioneren van een gemeenschappelijke marktordening met een stelsel van gemeenschappelijke prijzen, die voortaan onder de uitsluitende bevoegdheid van de Gemeenschap valt ; dat dit beginsel is bevestigd door constante jurisprudentie van het Hof van Justitie en met name in het arrest van 23 januari 1975 (1) ; dat in dit arrest in het algemeen wordt onderstreept dat wanneer de Gemeenschap een regeling voor de totstandbrenging van een gemeenschappelijke marktordening in een bepaalde sector heeft vastgesteld, de Lid-Staten zich dienen te onthouden van elke maatregel die daarvan afwijkt of er inbreuk op maakt en dat daarbij niet slechts op de uitdrukkelijk vastgestelde bepalingen, maar ook op de doelstellingen van de regeling dient te worden gelet (2) ;

Overwegende dat de subsidie aan de leden van de coöperatieve wijnkelders, waarvan sprake is in artikel 1 van Wet nr. 16/81, is toegepast voor een aanzienlijk gedeelte van de in Sicilië geproduceerde druiven, namelijk ongeveer 10 miljoen kwintaal van de in 1980 geproduceerde 14 miljoen kwintaal ; dat deze steun ongeveer 5 à 8 % bedraagt van de waarde van de aan de coöperaties geleverde druiven en ongeveer 4 à 7 % uitmaakt van de kosten van de door deze coöperaties geproduceerde wijn ;

Overwegende dat door deze maatregel en door de in artikel 13 van Wet nr. 16/81 vastgestelde maatregel voor het ophalen van de druiven, de huidige produktie van druiven voor de wijnbereiding en bijgevolg ook die van wijn in Sicilië kunstmatig is verhoogd of althans is gehandhaafd ; dat voorts redelijkerwijze mag worden aangenomen dat deze steunmaatregelen de leden van de coöperaties ertoe hebben gebracht hun produkten tegen lagere prijzen aan de coöperaties te leveren dan zonder overheidsinterventie het geval zou zijn geweest, waardoor de coöperaties hun wijn tegen gunstigere prijzen konden aanbieden dan anders mogelijk zou zijn geweest ; dat in dit geval de maatregel ook het intracommunautair handelsverkeer nadelig kan beïnvloeden en de concurrentie kan vervalsen, aangezien de coöperatieve wijnkelders van het eiland in een gunstigere positie worden gebracht, wat ten nadele gaat van de producenten uit de overige Lid-Staten die anders naar Italië zouden uitvoeren, maar die geen vergelijkbare steun krijgen ;

Overwegende dat de in artikel 2 van Wet nr. 16/81 bedoelde leningen op middellange termijn er ook toe bijdragen de produktie van tafelwijn en v.q.p.r.d., alsmede van in Sicilië geproduceerde gedistilleerde wijn en bijprodukten van de wijnbereiding kunstmatig te verhogen of althans op het huidige niveau te handhaven ; dat ook in dat geval de begunstigden van deze steunmaatregelen hun produkten tegen gunstiger prijzen kunnen aanbieden, dan wanneer zij geen steun van het Gewest zouden hebben ontvangen ;

Overwegende dat laatstgenoemde maatregel, die wordt gecumuleerd met de andere maatregelen vastgesteld in Wet nr. 16/81 en andere gewestelijke wetten in de wijnsector, het intracommunautaire handelsverkeer nadelig kan beïnvloeden en de concurrentie kan vervalsen aangezien daardoor de Siciliaanse wijnbouwers worden bevoordeeld ten opzichte van de wijnbouwers in de overige Lid-Staten die anders naar Italië zouden uitvoeren, maar die geen steun krijgen ;

Overwegende dat dezelfde argumenten kunnen worden aangevoerd met betrekking tot de in artikel 7 van Wet nr. 16/81 vastgestelde steunmaatregelen ten behoeve van de telersverenigingen, coöperaties en overkoepelende organisaties daarvan, die groenten en fruit verkopen ;

Overwegende dat de Commissie de door de Italiaanse Regering aangevoerde beweegredenen niet heeft kunnen accepteren, daar het feit dat de in artikel 1 van Wet nr. 16/81 bedoelde steun alleen in 1980 is toegekend, niet wegneemt dat deze steun onverenigbaar is met de bepalingen van de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt ; dat, wat artikel 13 van die wet betreft, er geen enkele reden bestaat om aan te nemen dat het bedrag dat bij genoemde wet bestemd is voor de betaling van subsidies aan de coöperatieve wijnkelders, voor andere doeleinden is gebruikt dan die welke oorspronkelijk zijn aangegeven ; dat ook wat de in artikel 2 van die wet vastgestelde steunmaatregel betreft uit niets blijkt dat deze niet overeenkomstig de wet zal worden toegepast voor de distillatie van wijn, de verwerking van bijprodukten van de wijnbereiding of voor de betaling van de werkingskosten van de „consorzi" van de tweede en de derde graad ; dat, ten slotte wat artikel 7 betreft, geen enkele gewestelijke bepaling is aangeduid waaruit blijkt dat de in dit artikel beoogde steun kon worden gebruikt en is gebruikt om de investeringen van pas opgerichte coöperaties te vergemakkelijken ;

Overwegende dat op grond van de voorafgaande overwegingen kan worden gesteld dat deze maatregelen beantwoorden aan artikel 92, lid 1, van het Verdrag ;

Overwegende dat in artikel 92, lid 1, van het Verdrag is bepaald dat steunmaatregelen die beantwoorden aan de in dat artikel bepaalde criteria in beginsel onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt ; dat de in lid 3 van genoemd artikel vermelde afwijkingen op deze onverenigbaarheid stricto sensu moeten worden geïnterpreteerd bij de beoordeling van alle nationale of gewestelijke maatregelen ; dat afwijkingen met name alleen mogen worden toegestaan in gevallen waarin de Commissie kan constateren dat de steun noodzakelijk is voor de verwezenlijking van één van de in deze afwijkingsbepalingen genoemde doeleinden ;

Overwegende dat, indien deze afwijkingen zouden worden geaccepteerd voor steunmaatregelen die niet een dergelijke tegenprestatie inhouden, dit zou betekenen dat aantasting van het handelsverkeer tussen

(1) Zaak 51/74 (Jurisprudentie 1975, blz. 79).
(2) Zaak 10/79 (Jurisprudentie 1979, Conclusie van de advocaat-generaal, blz. 3320).

Lid-Staten en concurrentiedistorsies zouden worden toegestaan die niet uit communautair belang verantwoord zijn en parallel daarmee ongerechtvaardigde voordelen voor bepaalde Lid-Staten zouden worden aanvaard ;

Overwegende dat in casu wat de steunmaatregelen betreft bedoeld in de artikelen 1 (met betrekking tot de subsidie van 1 000 lire per kwintaal), 13, 2 en 7 van Wet nr. 16/81 niet kan worden geconstateerd dat een dergelijke tegenprestatie bestaat ;

Overwegende dat de Italiaanse Regering namelijk geen enkele geldige reden heeft kunnen aanvoeren waaruit blijkt dat de betrokken steun voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor één van de in artikel 92, lid 2 en lid 3, van het Verdrag bedoelde afwijkingen en dat ook de Commissie geen wettiging voor deze steunmaatregelen heeft kunnen vinden ;

Overwegende dat het namelijk niet gaat om maatregelen om de economische ontwikkeling te bevorderen van een gebied in de zin van artikel 92, lid 3, sub a) en c), van het Verdrag aangezien het geen maatregelen zijn die de ontwikkeling van het eiland of van de betrokken produktie bevorderen, maar het steun bij de bedrijfsvoering betreft die geen effect heeft op de structuur ; dat de situatie in Sicilië en voor de verschillende betrokken produkten niet duurzaam zal zijn gewijzigd, nadat de steunmaatregelen niet meer van kracht zullen zijn ;

Overwegende dat deze maatregelen geen gemeenschappelijk belangrijk project van Europees belang vormen, noch adequaat zijn om een ernstige verstoring in de Italiaanse economie op te heffen en dat bijgevolg artikel 92, lid 3, sub b), van het Verdrag niet van toepassing is ;

Overwegende bovendien dat deze maatregelen voor de betrokken landbouwers steunmaatregelen zijn voor de bedrijfsvoering ; dat de Commissie zich steeds tegen dergelijke steun heeft verzet daar deze steun gewoonlijk niet voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de in artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag bedoelde afwijking, omdat deze steun wegens de geringe doeltreffendheid ervan de ontwikkeling als bedoeld in deze afwijkingsbepaling niet vergemakkelijkt ;

Overwegende dat bij de huidige situatie op de wijnmarkt en de markt voor groenten en fruit, steun, zelfs geringe steun, de omstandigheden in het handelsverkeer wijzigt in een mate die strijdig is met het communautair belang ;

Overwegende dat er bijgevolg geen enkele reden is voor de Commissie om voor de betrokken maatregelen een uitzondering op de onverenigbaarheid van de steunmaatregelen toe te staan en een afwijking toe te staan als bedoeld in artikel 92, lid 3, sub c), van het Verdrag ;

Overwegende dat, gezien de voorafgaande overwegingen, de steunmaatregelen vastgesteld in artikel 1 (voor wat de subsidie van 1 000 lire per kwintaal geleverde druiven betreft), artikel 2, artikel 7, artikel 13 (met uitzondering van het beheerskrediet) van Wet nr. 16/81 niet voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een van de in artikel 92, lid 3, van het Verdrag bedoelde afwijkingen ;

Overwegende bovendien dat, zelfs indien een afwijking in het kader van artikel 92, lid 3, van het Verdrag overwogen had kunnen worden, het feit dat artikel 1 (voor wat de subsidie van 1 000 lire per kwintaal betreft), artikel 13, artikel 2 (voor de steun bij de distillatie van wijn, de verwerking van de bijprodukten van de wijnbereiding, de botteling van tafelwijn en v.q.p.r.d.) en artikel 7 van Wet nr. 16/81, ervan uitgaande dat deze maatregel zou worden gecumuleerd met de op communautair vlak vastgestelde maatregelen, een inbreuk vormen op de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt en de gemeenschappelijke ordening der markten voor groenten en fruit, uitsluit dat een dergelijke afwijking wordt toegestaan,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

De in artikel 1 van Wet nr. 16/81 van het gewest Sicilië van 2 maart 1981 bedoelde subsidie van 1 000 lire ten behoeve van de leden van de coöperatieve wijnkelders voor ieder kwintaal aan de coöperaties geleverde druiven is onverenigbaar met de bepalingen van de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt en met artikel 92 van het Verdrag en mag derhalve niet meer worden toegekend ; artikel 1 van Wet nr. 16/81 dient zodanig te worden gewijzigd dat de subsidie wordt geschrapt.

De steun aan „consorzi" van de tweede en van de derde graad, bedoeld in artikel 2 van Wet nr. 16/81 van het gewest Sicilië en in artikel 25 van Wet nr. 36/76 van het gewest Sicilië, met uitzondering van de beheerskredieten, en de steun voor het ophalen van druiven als bedoeld in artikel 13 van Wet nr. 16/81 zijn eveneens onverenigbaar met de bepalingen van de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt en met artikel 92 van het Verdrag en mogen derhalve (met uitzondering van beheerskredieten aan „consorzi" van de tweede en van de derde graad) niet meer worden toegekend ; artikel 2 en artikel 13 van Wet nr. 16/81 dienen zodanig te worden gewijzigd dat de steun wordt geschrapt.

De steun aan telersverenigingen en coöperaties, bedoeld in artikel 7 van Wet nr. 16/81 van het gewest Sicilië is onverenigbaar met de bepalingen van de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit en met artikel 92 van het EEG-Verdrag en mag derhalve niet meer worden toegekend ; artikel 7 van Wet nr. 16/81 dient zodanig te worden gewijzigd dat de steun wordt geschrapt.

Artikel 2

De Italiaanse Republiek neemt binnen een maand na kennisgeving van deze beschikking de maatregelen die nodig zijn om aan deze beschikking te voldoen. Zij stelt de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Italiaanse Republiek.

Gedaan te Brussel, 5 mei 1982.

Voor de Commissie

Poul DALSAGER

Lid van de Commissie